

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 33a regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt uchwały:

- w sprawie ustanowienia roku 2023 Rokiem Pawła Edmunda Strzeleckiego.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem uchwały upoważniamy pana posła Rafała Grupińskiego.

(-) Piotr Adamowicz; (-) Tadeusz Aziewicz; (-) Jerzy Borowczak; (-) Piotr Borys; (-) Borys Budka; (-) Małgorzata Chmiel; (-) Janusz Cichoń; (-) Adam Cyrański; (-) Zofia Czernow; (-) Eugeniusz Czykwin; (-) Barbara Dolniak; (-) Waldy Dzikowski; (-) Joanna Fabisiak; (-) Joanna Frydrych; (-) Krzysztof Gadowski; (-) Elżbieta Gapińska; (-) Elżbieta Gelert; (-) Tomasz Głogowski; (-) Marta Golbik; (-) Cezary Grabarczyk; (-) Krzysztof Grabczuk; (-) Rafał Grupiński; (-) Riad Haidar; (-) Jerzy Hardie-Douglas; (-) Maria Małgorzata Janyska; (-) Joanna Jaśkowiak; (-) Dariusz Joński; (-) Małgorzata Kidawa-Błońska; (-) Zbigniew Konwiński; (-) Tomasz Kostuś; (-) Robert Kropiwnicki; (-) Marek Krzakała; (-) Henryka Krzywonos-Strycharska; (-) Maciej Lasek; (-) Gabriela Lenartowicz; (-) Katarzyna Lubnauer; (-) Magdalena Łośko; (-) Krzysztof Mieszkowski; (-) Rajmund Miller; (-) Izabela Katarzyna Mrzygłocka; (-) Arkadiusz Myrcha; (-) Grzegorz Napieralski; (-) Małgorzata Niemczyk; (-) Tomasz Piotr Nowak; (-) Katarzyna Osos; (-) Paweł Papke; (-) Małgorzata Pępek; (-) Krzysztof Piątkowski; (-) Katarzyna Maria Piekarska; (-) Jacek Protas; (-) Dariusz Rosati; (-) Grzegorz Rusiecki; (-) Marek Rząsa; (-) Wojciech Saługa; (-) Krystyna Sibińska; (-) Tomasz Siemoniak; (-) Krystyna Skowrońska; (-) Waldemar Sługocki; (-) Marek Sowa; (-) Michał Szczerba; (-) Andrzej Szewiński; (-) Krystyna Szumilas; (-) Iwona Śledzińska-Katarasińska; (-) Marta Wcisło; (-) Monika Wielichowska; (-) Ryszard Wilczyński; (-) Mariusz Witczak; (-) Anna Wojciechowska; (-) Witold Zembaczyński; (-) Tadeusz Zwiefka.

**UCHWAŁA
SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

z dnia .....

w sprawie ustanowienia roku 2023 Rokiem Pawła Edmunda Strzeleckiego.

W 2023 roku przypada 150. rocznica śmierci Pawła Edmunda Strzeleckiego, wybitnego badacza, podróżnika, odkrywcy i filantropa, pierwszego Polaka, który okrążył indywidualnie kulę ziemską w celach naukowych. Nazwiskiem Pawła Edmunda Strzeleckiego zostało nazwanych wiele obiektów geograficznych w Australii, a sam Strzelecki trwale wpisał się w jej historię.

Paweł Edmund Strzelecki urodził się w 1797 roku w Głuszynie, dziś będącą częścią Miasta Poznania. Pochodził z zubożałej rodziny szlacheckiej o tradycjach patriotycznych; ojciec był powstańcem kościuszkowskim, brat żołnierzem armii Księstwa Warszawskiego.

Paweł Strzelecki od najmłodszych lat marzył o podróżach. W swoją pierwszą wyprawę wyruszył do zachodniej i południowej Europy. We Włoszech poznał Franciszka Sapięhę. Praca dla Sapięhy i później spadek po zmarłym magnacie, pozwoliły Pawłowi Strzeleckiemu na sfinansowanie swoich licznych podróży.

W 1834 r. wyruszył w 9-letnią podróż dookoła Ziemi. Szlak wypraw obejmował w latach 1834–1835 tereny dzisiejszych Stanów Zjednoczonych Ameryki, Kanady i Meksyku. Prowadził badania przyrodnicze w paśmie Appalachów, na Florydzie i w Meksyku. Nad jeziorem Ontario odkrył eksploatowane do dziś złoża rud miedzi. W Ameryce Południowej badał wulkany i złoża surowców mineralnych w Argentynie, Peru i Ekwadorze. Rok 1836 upłynął na dokładniejszej eksploracji i badaniach meteorologicznych w Brazylii, Urugwaju i Chile. Od roku 1838 szlak podróży Strzeleckiego obejmował wyspy Polinezji i Hawaje. Następnie przeniósł się do Australii, na wyspy Nowej Zelandii i na Tasmanię. Na Antypodach spędził 4 lata, co zaowocowało wieloma odkryciami. W Australii zbadał Wielkie Góry Wododziałowe, a najwyższy szczyt nazwał, na cześć przywódcy insurekcji z 1794 roku, Górą Kościuszki (Mount Kościuszko). Odkrył i nazwał Gippsland, obecnie najważniejszy region rolniczy Australii. Strzelecki opracował szczegółową mapę geologiczną Nowej Południowej Walii

i Tasmanii. Na Tasmanii odkrył i opisał pokłady węgla kamiennego, miedzi i złotożółtego kwarcu. W 1843 wrócił do Europy i w roku 1845 wydał opracowanie naukowe o Australii pt. „*Fizyczny opis Nowej Południowej Walii i Ziemi van Diemena*”. Książka Strzeleckiego zawierała wyniki badań geologicznych, mineralogicznych, etnograficznych oraz informacji o klimacie, rolnictwie, faunie, florze i historii kolonialnej Australii i Tasmanii. Przez blisko 50 lat dzieło Strzeleckiego było niezastąpionym źródłem wiedzy o kontynencie.

Paweł Edmund Strzelecki ostatecznie osiadł w Zjednoczonym Królestwie. W czasach Wielkiego Głodu w Irlandii aktywnie angażował się w pomoc cierpiącym mieszkańcom wyspy. Swoje działania koncentrował głównie na wsparciu dzieci, nie zważając na wyznanie potrzebujących. Dzięki temu zjednał sobie przychylność duchowieństwa katolickiego i protestanckiego. Program dożywiania dzieci w szczytowym momencie obejmował blisko 200 tys. osób, za całość odpowiadał Paweł Strzelecki.

Strzelecki w 1853 roku został członkiem The Royal Society of London. Jego działalność została uhonorowana licznymi odznaczeniami brytyjskimi: Złotym Medalem Odkrywców, Orderem Łąźni. Królowa Wiktorja nadała mu tytuł Rycerza Komandora Orderu św. Michała i św. Jerzego, a Uniwersytet Oksfordzki przyznał mu honorowy doktorat.

Paweł Edmund Strzelecki zmarł w 1873 roku i został pochowany w Londynie. W 1997 roku jego prochy sprowadzono do Polski i złożono w Krypcie Zasłużonych Wielkopolan w podziemiach kościoła św. Wojciecha w Poznaniu.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, oddając hołd uczonemu i odkrywcy, ustanawia rok 2023 Rokiem Pawła Edmunda Strzeleckiego.